

ERDÉLYI MAGYARÁG

Felolós szerkesztő.

Zágoni Dezső

Független politikai napilap, megjelenik minden nap
Szerkeszt. órák: reggel 8-3 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Oradea (Nagyvárad), Piata Mihai Vitéz utca 4. Telefon: 380

Ara 1 lej

II. évfolyam 361 sz.

Péntek

1933 December 29.

Az egész világra kiterjedtek a Párisban leleplezett kémiroda szálai

Hogyan hálózta be a szép orosz írónő a francia tengerészeti minisztérium titkos iratainak fordítóját? Letartóztattak Párisban egy amerikai házaspárt is
Kereskedelmi vállalat-szerűen bármilyen kémkedési ügyet vállalt a főleg orosz érdekeket képviselő kémiroda

Páris, december 27.

A párisi kémkedési botrány arányai egyre nőnek. A francia fővárosban leleplezett kém szervezet szálai az egész világra kiterjednek és még a francia gyarmatokon is nyomoznak a kém szervezet ügynökei után. A kémkedési botrány minden más eseményt háttérbe szorított és az egész párisi sajtó tele van az érdekesnél érdekesebb részletek szellőztetésével.

Az ügybe lassanként más államok is beleavatkoznak, tekintettel arra, hogy a letartóztatottak között a legkülönbözőbb nemzetiségű férfiak és nők szerepelnek. Washingtonból máris kábeltávirat érkezett a párisi amerikai nagykövetség címére, amelyben az amerikai kormány felszólítja a nagykövetséget,

szerezzen be információkat, miért tartóztatták le a kémkedési ügyvel kapcsolatban R. G. Switz amerikai állampolgárt és feleségét.

A kém szervezet szellemi vezére Stahl Lidia orosz származású, állítólagos írónő volt, aki már a háború kitörése előtt Franciaországban élt. Ukrajnából vándorolt be Franciaországba és már régen francia állampolgárnő. Rendkívül alapos képzettségű nő, aki a tudomány minden ágához ért és akinek a modora is olyan elsőrangú volt, hogy senki sem gyanakodott rá. Tudományos képzettségét nagyszerűen tudta értékesíteni a kém szervezet céljai érdekében. Szépségével és műveltségével valósággal magához láncolta a kém szervezet tagjait és ő vette rá többek között Martin, párisi környéki tanárt is, aki legutóbb a tengerészeti minisztériumban kapott beosztást, fordíci minőségben, hogy szállítson titkos iratokat a szervezetnek. Martin belebolondult a szép orosz nőbe és bár kispolgári nacionalizmusa tiltakozott a kémkedés ellen, annyira rabja lett a nőnek, hogy nem tudta megtagadni egyetlen kérését sem. Stahl Lidia kezelte a kém szervezet pénztárát is és ő adta ki az utasításokat az egyes akciók végrehajtására. Megbízatását annak idején két orosz kiküldöttől kapta, Raseckytől és Mackijevicstől, akik azonban csak rövid ideig tartózkodtak Franciaországban és megbízásuk elvégzése után visszatértek Szovjet-Oroszországba.

A párisi rendőrség tudomása szerint utoljában tartózkodtak a francia fővárosban. Azóta egy Berkovici nevű román állampolgár közvetítette a moszkvai megbízásokat. A kém szervezet elsősorban a szovjeteknek dolgozott. A vizsgálat legújabb adatai szerint Martin és Stahl Lidia egy külföldi hatalomtól állítólag azt a megbízást kapta, hogy egy

Schul Mária nevezetű lett kémnővel és egy Serandon nevű másik kémnővel együtt szervezzék újjá a finnországi kém szolgálatot.

A többi letartóztatott kémnek a feladata a jelek szerint az volt, hogy szerezzenek tájékozódást Kelet- és Dél-Franciaország hadi szervezetéről.

További letartóztatások várhatók

Páris, december 27.

A leleplezett nagyarányú kém szervezet szoros összeköttetésben állott a nemrég Finnországban leleplezett kém szervezet tagjaival. A titkolódzások ellenére is olyan hírek szivárogtak ki, hogy

a legközelebbi napokban feltűnést keltő letartóztatások várhatók.

A nyomozás eddigi eredményei szerint nem egy állam fenntartott kém szervezetéről van szó, hanem a banda egy kereskedelmi vállalathoz hasonlított, amely nem valósította meg ügyfeleit és jó pénzért, bármely állam számára szívesen szállította a megrendelt szükséges anyagot.

A banda tagjai ezért minden különösebb gondolkodás nélkül gyűjtötték a titkos adatokat és ebben a munkában a legnagyobb szerepet a letartóztatásban levő Martin tanár, a francia tengerészeti minisztérium siffre osztályának vezetője végezte.

Ujabb részletek a franciaországi nagy vasúti szerencsétlenségről

201-re emelkedett a halottak száma. -- A hatóságok szabadon bocsátották a mozdonyvezetőt és fűtőt

Páris, december 27.

Az a borzalmas vasúti katasztrófa, amely három nappal ezelőtt történt Páris közelében, még most is hatása alatt tartja Franciaország lakosságát. A legutóbbi jelentések szerint a halottak száma

már 201-re emelkedett, míg 250 sebesült közül tíznek az állapota életveszélyes.

Ötven áldozat személyazonosságát nem sikerült megállapítani. A katasztrófa ügyében lefolytatott vizsgálat a vasúti társaság bűnösségét állapította meg, mert mint kiderült, a vasúti társaság nem számolt a fokozott karácsonyi forgalommal és a vonatok óriási késéssel indultak és érkeztek. Csakis ilyen körülmények között lehet elképzelni, hogy a két vonat egymásnak futott. A letartóztatott mozdonyvezetőt és fűtőt szabadon engedték, mert kiderült, hogy nem tar-

heli őket felelősség.

Korszerűtlenek a vasúti társaság berendezései.

A lapok vezető helyen foglalkoznak a katasztrófával és megállapítják, hogy a Keleti Vasúttársaság üzemeltetése hibás, jelzőkészülékei ócskák, berendezései korszerűtlenek és yagonjai teljesen használhatatlanok. Az Ouvre megemlíti, hogy a jelzőkészülékek az erős fagyban felmondták a szolgálatot. A kupék tisztára fából voltak építve és az Ouvre koporsó kocsiának nevezi a nancy gyorsvonat kocsiját. Pagnon közlekedésiügyi miniszter a lap szerint a közel jövőben törvényjavaslatot terjeszt a parlament elé, melyben az ócska fakocsik azonnali kicserélését javasolja.

Chautemps miniszterelnök egyébként táviratban köszöntö meg Gömbös magyar miniszterelnök részvét táviratát.

A többiek is várakozásteljesen néztek a detektivre, aki vidáman nézett végig a könyvtárszobában egybegyűlteken. A szokott esti társaságból mindössze hárman hiányoztak: Barnes, aki az ágyat őrizte, Fyn doktor és Patricia, aki ma korán aludni ment.

— Végeredményben nem mondhatok sok újat — mondta Hughes. — Ez az ember, ha ugyan embernek nevezhetjük ezt a szörnyetegét, már kétszer volt halálra ítélve, de mégis sikerült elkerülnie az akasztófát.

Tudomásom van arról is, hogy hónapokat töltött elmegyógyintézetben. Őrült volt-e valóban? ... Erre nehéz lenne határozottan válaszolni és cselekedeteiből sem lehet következtetni rá... Mert hol a végtelenségig — óvatos volt, hol az esztelenségig vakmerő. — Ha egyszer a fejébe vett valamit, azt rendszerint végre is hajtotta. Teljesen mindegy volt neki, hogy hány ember életét oltotta ki míg elérte kitűzött célját.

— Délamerikai életéből nem tudok tudósítani sokat, de mindenesetre eldöntött tény, hogy Arthur Wreightet ő gyilkolta meg. Az események azóta teljesen igazolták ezt a nézetemet. Quitból sikerült néhány adatot megszerezni a személyére vonatkozólag, de legnagyobb segítségem mégis csak Arthur Wreight levelezése volt. Ezekből a levelekből sok mindent tudtam kihámozni. Tisztán és világosan bontakozott ki előttem a távoli tragédia képe. Arthur Wreight kóborlásai alatt találkozott össze Creennel és csakhamar legjobb barátok lettek. Wreight — tökéletesen megbízott új barátjában és nővére leveleit is megmutatta neki. Creen agyában hamar megfogalmazott a terv, hogy megölje barátját, akinél jelentékeny pénzeszeget volt. Ez az összeg azonban csak közvetlen ok volt. Creen igazi célja a vasládi volt, melynek létezését Ellen Wreight leveleiből tudta.

— Körülbelül egy éve annak, hogy Creen a környéken fölbukkant. Valami úton-módon megismerkedett az öreg kertésszel és csakhamar sikerült magát belopnia Kidd birtomába. Rendkívüli szakismeretei az exotikus virágokról nagy előnyt biztosítottak neki, amihez hozzájárult behizelgő módora is, — mellyel végképpen levette lábáról a szegény öreget.

Mikor elérkezettnek látta az időt, megpróbálta az öreget rábeszélni, hogy közösen dolgozzanak. Nem nehéz eltalálni, hogy a becsületes öreg fölháborodva utasította vissza az ajánlatot. Összeeszköztek és Creen letitotta az öreget. Ekkor támadt az az ideája, hogy a kertész szerepét ő fogja betölteni. Kénytelen vagyok elismerni Creenről, hogy a maszkírozásban kitűnő művész volt. Tökéletesebb átváltozáson kevés ember ment keresztül. A halott ember runái magában véve is eléggé jellegzetesek voltak. A kitűnő paróka és bajusz segítségével pedig már — megtévesztő volt a hasonlatosság.

— Creen természetesen nem elégedett meg ennyivel. Hosszadalmas lenne elmondani, hogy milyen segédeszközöket talált az arc megváltoztatására, még pedig úgy, — hogy festéket sem használt. Elég, ha megemlítem, hogy parafin injekciókkal dolgozott.

— Az események nagy részét ismeretesek már... Creen lesben áll. Mindenről tudomása van ami a kastélyban történik. Mindenkit ismer, bár nem találkozik gyakran a kastély lakóival. Igazán csak éjszaka dolgozik. Az öreg Peterssel azonban nagyon összebarátkozik. Az öreg gyanútlanul kifecsegg mindent és így Creen állandóan tájékozódik a helyzetről. A gazember a legkisebb előnyt is azonnal kihasználta. Például, amikor megtudta, hogy Ellen Wreight betegesen fél a zanzáktól, pokoli ötlete támad: Rettegő maszket készített és ezzel ijesztgeti a szerencsétlen asz-

(Folytatjuk)

Erdélyi Magyar Naptár

Tartalmas, képes kalendárium

ára 12 lei

Kapható az Erdélyi Magyarság kiadónivatalában, Oradea, Piața M. Viteazul (Nagypiac-tér) 4. és összes bizományosainknál

Szenzációsan sikerült a várad Törekvés bálja

Nagyvárad, december 27

A szimpatikus munkásegylet karácsony másodnapj báljával megmutatta, hogy nemcsak a sportban, de a mulatság megrendezésében is példát mutat a romániai egyleteknek.

A műsoros est hatalmas és igen előkelő tábor vonzott a Kálvária körbe. Az est fénypontja három apró "piros-fekete" csemete, a kis Retezán és Báthory kislányok és az apró Herz-fiu tánca volt. Schenker végtelen szellemes konferánssza állandó derűtségben tartotta a publikumot. Nagyszerűen énekelt Putnik Bálint, de művészi teljesítményt nyújtott cselőjátékával Révész gordonkaművész, aki nagy megértéssel kísért dr. Várad. Beregi és Tompos érdemelnék meg emlitést. A tornászok nagy meglepetésként, négy nő és négy férfi tornászukkal szenzációs szenzációsabb számokkal ejtették bámuatba a közönséget, amely a legnagyobb örömmel vett részt a Törekvés szilveszter-estén. A kabaréműsorán, amelyet az Uri-uccai helyiségben tartanak meg.

Rövid visszapillantás az elmúlt szezon eseményeire

A romániai sport javulást mutat minden sportágban. A futballban elért nemzetközi sikerek kitűnő anyagi haszonnal zárultak. A tavasz még nagyobb sikerrel kecsegtet.

Nagyvárad, december 21.

Az 1933—34. bajnoki évnek őszi szezonja bővelkedett a szebbnél-szebb küzdelmekben, amelyeknek egedüli szépséghibája talán csak az volt, hogy egyes meccseken a túlfűtött atmoszférában a közönség nem tudta megőrizni nyugodtságát és voltak találkozó, amelyekre két bíró vezetett csupán azért, mert a nézők nem voltak megelégedve azzal, akit a bíróküldő bizottság delegált. Ezek a meccsek Bukarestben voltak és szüntelen meglepetést keltő az a terror, amelyet ott a játékvezetővel szemben éreztettek és mind ezekért a megtorlás elmaradt, pedig a kilengések a központ szeme előtt, annak székhelyén történtek. Mindazonáltal az elmúlt szezonban tapasztaltak alapján megállapítható, hogy futballsportunk, de általában véve a sportunk nagy fejlődésen ment keresztül. A bajnoki meccseken kívül nemzetközi és nemzetekközötti válogatott meccsek is voltak, amelyek részünkre kimutatható erkölcsi és anyagi haszonnal zárultak.

Az év legkimagaslóbb eseménye kétségtelenül a Balkán-Kupa meccsei voltak, amikor is nemzeti válogatottunk imponáló fölényrel vette birtokba az értékes trófeumot hátamögé szorítva Jugoszlaviát Bulgáriát (a múlt évi védőt) és Görögországot. Ezeknek a meccseknek az erkölcsi sikerén kívül milliós anyagi hasznunk is volt. A győztes csapat tagjai: Sepci, Vogel, Albu, Lakatos, Kotormány, Moravetz, Bindea, Kovács Sepi, Bodola és Dobay voltak. A Balkán-Kupa után válogatottunk legértékesebb győzelmét a magyar amatőr válogatott ellen érte el, mely lyel igen komoly aspiránsa lett az Amatőr Európa Kupának, mert a hátralevő mérkőzésen, ha ki is kapna, abban az esetben is védője lenne a díjnak. Legutóbb Svájcban állt küzdőtérre a válogatott és így csak a holland bíró jóvoltából volt kénytelen a 2:2 döntetlennel megelégedni.

A Nemzeti Bajnoki frontot heves és izgalmas küzdelmek tarkították és a csapatok sokkal jobban szerepeltek azokon, mint az elmúlt esztendőben. A kezdés előtt a szövetség átszervezte a résztvevőket és

ezzel sikerült is elérni célját. A meccsek sokkal nívósabbak voltak, sokkal egyenrangúbb ellenfelek állottak szemben és sokkal klasszikusabb harcban küzdöttek meg a sportokért. Az A. csoport első helyén — mint ismeretes — a kolozsvári Universitatea áll — amely az egész szezonban keményen küzdött és jogosan foglalja el pozícióját, utána a nagyváradi Crisana következik a listán, majd a temesvári Kinizsi jön. Ez a csapat csinálta a legnagyobb meglepetést. Startja nem biztatott sokkal, de a végfűrészen minaszerű küzdelemmel verekedte fel magát a harmadik helyre. Negyedik az AMTE, az aradi piros-feketék a Kinizsivel szemben véreztek el. Az Universitatea és a Venus legyőzése után senkisésem számított arra hogy Temesváron 7:1-es katasztrófális vereséget szenvedjen. Pozíciója azonban így is elsőrangú. Az élvadások után a bukaresti CFR, Venus, a ploesti Tricolor és a Brasovia következnek. Ezek között a két bukaresti együttes szereplése volt kétségtelenül a leggyenge.

A B. csoport élén az országos bajnok Ripensia áll, de szereplése nem volt kielégítő, a csapat nem tudott olyan formára felfutni, hogy imponáló fölényrel, országos bajnokhoz méltóan foglalja el helyét. Nyomon követi a Ripensia az Unirea Tricolor, majd a Gloria CFR következik. A kék-sárga klub, hasonlóan az AMTE-hoz, csak az utolsó meccseken vesztette el pozícióját a vezető helyről. Negyedik a NAC. Ennek a kitűnő együttesnek azonban még nátra van 2 meccse, amelyet szövetségi rendeletre kell újra játszania, azért, mert igazolatlan játékosai szerepeltek. Egyik ellenfele a Gloria CFR, míg a másik az ötödik helyet elfoglaló bukaresti Juventus. A Juventus szereplését is nagyobb bizalom kísért, mert ennek a klubnak az esztendőtele nagyobb hírt volt, és jelenlegi pozíciója meglepetés. Hatodik a kolozsvári Romania, amely egyetlen meglepetést szenvedett. A Ripensiaival annak ottasánában döntetlennel végzett. Hetedik a Mures, míg az utolsó helyet a szászvárosi Soimi foglalja el.

Orfeumtáncosnő lett Gál Juliából

A szilágysomlyói szélhámos Klein Joséval való kalandja után senki sem akarta feleségül venni

Budapest, dec. 27.

A Pók-áruházban volt kiszolgáló kisaszony, ez azonban nem baj, Greta Garbó is efféle leányka volt valamikor, mégis sokra vitte. Gál Julia, a szelíd kis Pókkisaszony, kolléganői biztatására benevezett a szépségversenyre s elérte, hogy a második szép lett Európában s a legszebb Magyarországon. Ezelőtt néhány évvel ez még nagyon nagy dolognak számított, de ördög tudja, melyeknek az emberek, lassan mindent megúnnak, a szépséget is. Gál Julia, a Kazinczy-uccai kis proletárszobából bekerült a világsajtóba, a világforgalomba, a világ középpontjába, ahol minden olyan ragyogó, olyan szédítő, amiről álmodni sem tudott azelőtt még hat hónappal s az álomvalóság halálra szédítette. Kigereblyezte a Pók-pult mellől s ma egy hete beseperte abba a világba, ahol a szerelem mámoros istennői írják elő az életszabályokat.

Lege kis táncosnő lett, mert egyebet már nem csinálhatott.

S ha valaki azt kérdezné, mi ebben az érdekesebb, — pont az, ami Zempléni Dénes esetében, aki az édesanyját meggyilkolta: egy fiatal élet zuhanása, a beláthatatlan mély felé.

Mert ha még valaki táncolni tudna! De úgy csak odarángatni valakit a Főktől, hogy tessék kisaszony, napi három vagy hat pengő és tessék táncolni, mintán kegyed egy Miss, ez a karrier én az hiszem, kicsi mégis csak sántít.

Régebben is táncolt. Igen, csak hogy ez Bleiernél volt, az Akácfa-uccában, a tánciskolában, ez más tánc volt. Rendes kereskedő segédek, tejcsarnokok tisztagalléros üzemezői, szép, egészséges fiatal emberek, akik Juliát kézzől-kézről adták, mert szép kis egyszerű póklányka volt.

A vasárnap délutánoknak örülni tudó pesti kislány, aki Bleiernél stancilból illedelmesen savanyu cukorkával kínálgattak meg a fiatal emberek és bizony, ha Juliska bele nem kavarollik az élet misztériumaiba: szépen el is vették volna feleségül, benn ült volna egy fodrászüzlet kasszájában, szép, polgári frizurával, zárás után elment volna a moziba, megnézni Clara Bow-t, mert az egy nagyon kedves „sztár” és jól van. Azaz: jó lett volna, de minden esetre sokkal jobb és harmonikusabb és méltóbb egy Kazinczy-uccai remek kislányhoz, mint ez a táncosnői kosztüm, ami meddig tarthat?

Tudniillik: mindezt neki mondtam el, majdnem szóról-szóra s megkérdeztem, mi a véleménye róla?

Nem haragudott meg az őszinteségért: nevetett rajta. Így mondom: nevetett, mert hangos volt és rekedtes a nevetése, hiányzott belőle a királynők disztigválása, a kacsajnak fenséges „zengeménye”. De különben is, az organuma egyáltalán nem szép, kicsit „elhanyagolt”, mondhatni: recsegős. Telefonon minden öt percben felhívják, ami létségtelenül annak a jele, hogy a legjobb uton halad a táncosnői pályán s ahogy belől a kagylóba, sőt: ahogy enyhén belekáromkodik, már egészen artistanő, a javából.

— Önnek igaza lehet — mondja — de hát így akarta a sors s ezen már nem igen változtathatunk.

Mögötte ülök az „öltözőben”. Előtte nagy tükör s így becsúszok a tükörbe. En lá-

tom őt, ő lát engem. Festi a szempilláit Ráken valami fekete ragacsot, olyanvalamit, mint a hajdani jó bajuszpedrő, a ragacs, ahogy a mozgó szempillák az arcához érnek, bepiskolják a szem alatti finom bőrt, egész csomócskák maradnak az arcán a kenőcsből a pillák alatt.

— Miért lett színésznő?

Szemöldökeit felhúzza, a ragacsok még inkább mázolódnak, csak a vállát huzogatja.

— Mit csináljak?

— Miért nem mntt férjhez? Eddig minden szépségkirálynő jó partit csinált, egyenesen tőke volt szépségkirálynőnek lenni.

Erre megint nem tud felelni, mert hiszen, ami azt illeti, a kérdés is meglehetősen ostoba.

— Mert nem elég a pénz, én szeretni is akarok. Szeretni is akarom azt, akinek a felesége leszek.

Nem bizonyos, hogy ez a felelet egészen őszinte volt, de aláfestem:

— Magát bizonyára elvennék, csak akarnia kellene.

Megint meglepődik.

— Volt önnek már egy milliomos pár-fija, amerikai, — mi van vele?

Klein Jósikára gondolok, az erdélyi származású szélhámosra, aki amerikai ültetvényes céger alatt jegyezte el Gál Juliát s csókolta ezeket a szép királynői ajkakat szintén szélhámos alapon. Gál Julia feláll, összehúzza nyakán a pizzamakabátot, szinte könyörögve mondja:

— Hagyjuk ezt, ne bolygassak a mulat-

— Volt önnek egy pere is — vetera közbe. Valami hölgy, úgy tudom négy száz pengőért perelte be, hogy ennyibe került az ön szépségkirálynővé választása, bundaköltés, lakás, vacsorák, parfümök a fürdőjébe.

Írásbeli elgététt adott nekem ez a hölgy — mondja Gál Julia s az egész ügy elsimult.

Az erdélyi ellenzéki képviselők névsora

A központi választási bizottság véglegesen összeállította a képviselők listáját

Bukarest, dec. 27.

A Központi Választási Bizottság most már véglegesen összeállította az erdélyi ellenzéki képviselők listáját. A lista, melyet érdekesnek tartottunk leköszölni, a következő:

Alsófehérmegyében négy liberális képviselő mellett csak Maniu Gyula jött be ellenzéknek.

Aradmegyében az összes mandátumokat a liberálisok kapták, az ellenzék egyetlen egy képviselőt sem tudott bejuttatni.

Biharban nyolc liberális képviselő mellett csak a nemzeti parasztpárti dr Crisan György jutott be.

Brassóban a liberálisok közül csak Lepadatu miniszter jutott be, míg az ellenzékiek közül Szabó Béni magyar párti és a liberális georgista dr Aurel Negus jutott be.

Krassó megyében, három liberális képviselő mellett, az ellenzékbeli Goga Octavian és a nemzeti parasztpárti Popovici Mihály volt miniszter jutott be.

Csik megyében a kormánypárti N. Dan mellett Pál Gábor magyarpárti és Max Campeanu argetoianista képviselő jutott be.

Kolozs megyében a liberálisok mellett csak gróf Bethlen, a Magyar Párt elnöke jutott be.

Fogarashon a két liberális mellett csak a nemzeti parasztpárti Aurel Debreanu jutott be.

Hunyad megyében kilenc liberális mellett egyetlen ellenzéki képviselő sem jutott be.

Máramaros megyében négy liberális mellett ugyancsak kibukott az ellenzék.

Marostorda megyében négy liberális mellett Goga és a magyarpárti Lázár P. jutott be.

Besztercenaszódban egyetlen liberális képviselő sem jutott be, míg az ellenzék közül a nemzeti parasztpárti Victor Moldoveanu, Leon Scridon gogista, Aurel Milea argetoianista.

Udvarhely megyében három liberális képviselő mellett Willer József magyarpárti.

Szilágysban négy liberális mellett a magyar párti Jósika báró és Deau Victor nemzeti parasztpárti.

Szatmáron négy liberális párti képviselő mellett csak a gogista Ilie Barbu jutott be, míg a Magyar Párt jelöltje, Jakabffy az utólagos számítások szerint kibukott.

Szörényben az öt liberális mellett csak a nemzeti parasztpárti Romulus Ancusa jutott be.

Szebenben a liberálisok mellett két szász jelölt jutott be a kormánylistán, rajtuk kívül még Mihalache, a parasztpárt elnöke.

Szamos megyében három liberális mellett az ellenzékbeli csak dr Victor Motogna nemzeti parasztpárti és Jon Modreanu lujista képviselők jutottak be a parlamentbe.

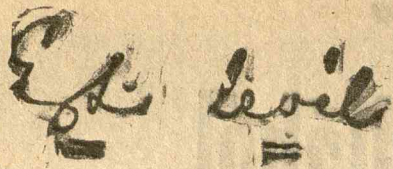
Nagyküklőben a két liberális és a kormánylistán befutó Hans Otto Roth mellett Vasile Sedie lupista kapott mandátumot.

Kisküküllőben három liberális mellett C. Ghimbeseanu Iusita jutott mandátumhoz.

Temes-Torontálban az ellenzék nem kapott egyetlen mandátumot sem.

Háromszék megyében a liberálisok egy jelöltjén kívül kívül báró Szentkeresztthy, magyarpárti és C. Argetoianu jutottak be.

Tordán két kormánypárti honatyán kívül Jonel Pop nemzeti parasztpárti és G. Mihály magyarpárti képviselők jutottak be.

Oldhatlan kötelék

Ha egyszer megkérdezik tőlem, hogy mi volt a legszomorubb emlékem az életben, akkor ezt mondom:

— Amikor megtudtam, hogy a falumban már nem járnak a betlehemesek.

Mert bizony igaza van annak a német írónak, aki bekalandozta egész Délamerikát, látott, tapasztalt izgalmsabbnál izgalmasabb dolgokat, de semmi nem hatotta úgy meg, mint egy apró hír, amit Németországról irtak.

A legizgatóbb élmények valóban bennünk és nem kívülről fakadnak.

Azt írja ez a német író, amikor hazájáról szomorú hírt hallott:

„Oldhatatlan kötelék fűzi az embert szülőföldjéhez. Ez a kötelék megmutatta, hogy az emberek közössége is olyan természetű mint a dugványból lett növény. Titokzatos összefüggés marad köztük és az anyanövény közt, ha más országban, idegen földrészen eresztenek is gyökeret. Vele öregszenek, vele halnak meg.”

A német a hazájára gondolt én a szülők hazámra, — a szülőföldre. S mindent most, karácsony estjén, amikor — életemben talán először, — elkerültek a betlehemesek.

Nem tudom, mások tudják-e, mit jelent az ember életében az a szép és kedves karácsonyi emlék, amit minden falusi gyerek érzett és átélt már. Városi emberek, ha nem is, de a faluról bekerültek nagyon jól megértenek engem. Bizonyos, hogy mindenki volt már betlehemes. Ha egyszer is, — de volt, akárhogy féltett is bennünket a hidegtől, a hótól, a szélről az édesanyánk, — ha többször nem is, de legalább egyszer — mindenkiünk elment betlehemesnek. Ki angyal volt, ki csákós huszár, kinek korona volt a fején, vagy nagy, földig érő suba a vállán és hosszú, ragasztott szakála az állán.

Csak azok tudják, micsoda boldog élmény is volt ez, akik faluról kerültek be a városba.

Gyertyafényes istállót vittünk. Az istállóban apró kis jászol, benne a kisded Jézus. És nem volt ház, amelyiknek ajtaja meg ne nyílt volna a mi kopogtatásunkra.

Valahogy hozzátartozott a betlehem járása a karácsonyhoz. Nálunk, a mi falunkban meg éppen ezzel kezdődött. Sorjába vettük a házakat, lett légyenek azok szegényé, gazdagé és bent a meleg szobákban szent áhitattal a családtagok is komoly hittel vettek velünk együtt részt mindabban, amit mi elkövettünk.

S amikor a végén bucsuzni kezdtünk, kolbász, sonka, friss kalács, no meg egy kevés pénz is behullott az öreg juhász tarisznyájába. (Akkor a pénznek volt előttiünk a legkevesebb becsülete. Bezzeg most,!)

De nem is azokért csináltuk mi meg a betlehemjárást, amiket kaptunk. Magunkért tettük mi meg az utakat házakból ki, házakba be. Gyerekeink megfürdött a mások boldogságában. Minden új házból új meleget gyűjtöttünk össze és raktároztunk el. Akkor — bizony — öntudatlanul. Talán csak amugy ösztönszerűen. Ki hitte volna közülünk, hogy de jól is fog majd még az a sok impresszió, ha a gyerekeink elmúlnak és mi befordulunk a férfikor utjának hajlásába.

Hej, de sokszor vigasztalódom meg, — ha igaztalan bánatam ért az emberek részéről. Ilyenkor vigaszt mindig a gyerekkor idején összelopkodott emlékek adtak. Minden megütéskor eszembejött valami hasonló a gyerekkoromból, amikor mindig győzelmesen kerültem ki — és ilyenkor megvigasztalódtam. De jaj volt, amikor nem találtam emléket s így vigaszt se. Ilyenkor dühöm, keserűségem fájtak a szívem.

Leégett Románia legnagyobb szállodája

Borzalmas tűzkatasztrófa Galacban. -- A kár 20 millió lej

Galati, december 27.

Eddig még ki nem derített okok folytán leégett Románia legnagyobb szállodája. A tűz délután gyulladt ki és rövid órák alatt elhamvadt az épület első emelete. A tüzőltők

munkája most már csak arra korlátozódott, hogy a földszinti épületeket megmentésék. Ez három órai megfeszített munka után sikerült s. A kár meghaladja a husz milliót.

Megint több lesz egy minisztériummal

Széjjel választják a közoktatásügyi- és a kultusz-minisztériumot

Bukarest, december 27.

Anghelescu dr közoktatásügyi, Lepadatu tárcanélküli miniszter, továbbá Popescu Necesești államtitkár megbeszéléseket tartottak a közoktatásügyi és a kultuszminisztérium különválasztásáról. Beavatottak sze-

rint a Kamara legközelebbi ülésén elsőként nyújtják be azt a törvényjavaslatot, amely a két minisztérium kettéválasztásáról intézkedik. Anghelescu lesz a közoktatásügyi és Lepadatu a kultuszminiszter

Halálraroncsolt a vonat Mádéfalván egy volt magyar vasutast

Marosvásárhely, dec. 27.

Mádéfalva állomáson tegnap halálos végű szerencsétlenség ért egy magyar vasutast: Incze Lajos volt magyar vasutast a nyelvizsgák alkalmával elbocsázták a vasuti szolgálatból. Később pályáznak visszavették. Tegnap Incze Mádéfalváról naza-

akart térni Csikszentmihály községbe lakására és fel akart szállni az egyik induló vonatra. De oly szerencsétlenül lépett fel a vagon lépcsőjén, hogy lezuhant és a vonat kerekei alá került, amelyek a 35 éves Inczét összeroncsolták. Még a helyszínén meghalt.

Május 4-én nyílik meg és 11 napig tart a Budapesti Nemzetközi Vásár

Magyarországon a nagykereskedelmi árák indexe 1934. december 1-ig 70-re szállt alá. Ez annyit jelent, hogy 1929. óta a magyar piac árai átlag 30 százalékkal csökkentek. Ez az évek óta tartó olcsóbbodás adja Magyarországot egyik legnagyobb exportpropaganda eseményének: a Budapesti Nemzetközi Vásárnak is közismert lendületét és teszi gazdaságilag indokoltá azt, hogy a külföldi bevásárlók évről-évre emelkedő számban látogatják a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara által rendezett tavaszi vásárokat.

A piaci árák egyébként Magyarországon december 1. óta még egyre esnek. Ki látás van tehát arra, hogy május 4-én, amikor az 1934 évi Budapesti Nemzetközi Vásár megnyílik, Magyarország Délkelet-Európa legolcsóbb bevásárlási forrása lesz.

Fokozott export-lehetőséggel számol ezért a magyar gyáripár is, amelynek köréből eddig már közel 400 gyárvállalat jelentette be a vásáron részvételét. A nagyobb üzletkötési lehetőségekre való tekintettel, a vásár vezetősége elhatározta, hogy az 1934 évi Budapesti Nemzetközi Vásár ezúttal nem 10, hanem 11 napig fog tartani. A vásárt május első hetének péntekjén nyitják, hogy szombat már teljes egészében az üzletkötés

sek napja lehessen.

A Budapesti Nemzetközi Vásáron egyébként az iparon és az egyéb magyar termelési ágakon kívül ezúttal számos külföldi állam is részt vesz. A részben már befejezett részben pedig még folyamatban levő tárgyalások szerint, az 1934 évi vásár kiállítói között külön pavillonnal fognak szerepelni Törökország, Bulgária, Olaszország, Anglia és esetleg Franciaország. Megbeszélések folynak ezenkívül arról, hogy Románia és Jugoszlávia is külön nemzeti pavillont állítsanak.

A vásárnak ez évben is számos külön csoportja lesz. Ezek sorában az egyik legérdekesebb az autó-szalón, amelynek keretében a vásár területén a világ autó-iparának legkisebb és legolcsóbb gépeit mutatják be. Az autó-kiállítással kapcsolatban a Királyi Magyar Automobil Club autósport-hetét tart. Legfőbb látványosságnak a különböző motorversenyek, Csillagturák és a Concours d'Elegance ígérkezik.

A vásár által 17 nyelven több mint 4 millió példányban rendelt nyomtatványok most készültek el. Az első prospektusok a legközelebbi napokban már városunkban is rendelkezésre fognak állni a különböző utazási irodáknál és a vásár tb. képviselőiténél.

Jó annak, akinek nincsenek gátlásai és aki nem érez összefüggést a szülőföldjével és azokkal az emberekkel, akikkel együtt élt.

Én nem ilyen vagyok. Nekem ezerszeresen fájnak azok az emlékek, amiket a mai élet és a mai idők elmosni igyekeznek.

Ahogy nagyon nehezemre esett az a hír is, hogy a mi falunk is mács lett.

Igaza van a német írónak és én is vallom:

„Az ember körülhatárolt énjén kívül — amellyel annyit vesződik, egyebet s hordozásával. Van az embernek másokkal közös része, s talán a legjobb, talán éppen ez a határ.”

Nem fogadták el Románia törlesztési ajánlatát az angol és amerikai hitelezők

Sikertelen volt Bratianu Dinu pénzügyminiszter újabb külföldi kölcsön felvételére irányuló kísérlete

Bukarest, dec. 27.

Bratianu Dinu pénzügyminiszter párisi tárgyalásai — amint az lassanként kiderül — kevés eredménnyel jártak. A siker hiányának csak egy részlete az, hogy a francia hitelező-csoport nem volt hajlandó elállni attól a jogától, hogy megbízottakat küldjön Bukarestbe, akik itt megvizsgálják az állam pénzügyi helyzetét s megállapítsák, vajjon az állam valóban képtelen-e külföldi tartozásait törleszteni, s ha igen, mikorra remélhető a fizetőképesség helyreállása. E részben a pénzügyminiszter csak annyit tudott elérni, hogy a külföldi hitelezők megbízottai nagy kegyesen elhalasztották az ellőrök kiküldését a választások utáni időpontra, január 15-re. Ez igen mérsékelt siker és mérsékelt bizalom jele annak a pártnak a kormányával szemben, amely leginkább elvezi a külföld — és elsősorban Franciaország — gazdasági tényezőinek bizalmát.

Mára kiderült, hogy ahhoz az ideiglenes megegyezéshez, amelyet Bratianu pénzügyminiszter párisi tárgyalásain létrehozott, az angol és amerikai hitelezők nem csatlakoznak. Ezek azt az álláspontot foglalják el, hogy ők nem bízták meg a francia bankokat azzal, hogy az ő nevükben is tárgyaljanak Romániával s ha a pénzügyminiszternek ajánlata vagy kívánságai vannak, szíveskedjék kezeket velük is közölni. Ez az álláspont új tárgyalásokat tesz szükségessé — most már valószínűleg a külföldi hitelezők egész blokkjával s az természetesen megnehezíti a helyzetet, mert az angol és amerikai bankok a Vaida kormányval folytatott tárgyalások során is sokkal kevesebb előzékenységet tanúsítottak, mint a francia, holland és svájci bankár-csoport.

Bratianu pénzügyminiszter párisi útjának azonban más célja is volt, nemcsak a régi kölcsönt aláíró bankár-érdekségekkel való tárgyalás. A pénzügyminiszter szeretett volna újabb külföldi pénzt behozni az országba, új kölcsönt felvenni, amely lehetővé tette volna a liberális kormány számára a zavartalan, nyugodt kormányzást arra az időre, míg pénzügyi terveit kidolgozza és életbeléptetik.

A kormány a gazdasági élet fellendítésével, a termelői tevékenység fokozásával, a közterhek leszállításával a sürü garas politikáját akarja tenni a ritka forint helyébe. Az előbbi kormány merev, dermedt gazdasági politikája helyett az állami intervenciók fokozatos megszüntetésével a magánkezdő névezést akarja megélni s ebből várja az állampénzügyek szanálódását is. Az új gazdasági politikára való áttérés azonban

minimálisan egy félelmi átmeneti időt igényel, amely alatt az állami bevételek lassabb beszívargásával kell számolni. Ezt szerette volna a pénzügyminiszter egy újabb külföldi kölcsönrel áthidalni, ez a terve azonban aligha lesz megvalósítható. Románia párisi meghatalmazott miniszterének értesítése szerint a francia pénzügyi szakszervezet nem igen mutat hajlandóságot újabb államkölcsön folyósítására s még ha meg volna is a lehetőség újabb román államkölcsönök placírozására, az új kölcsön feltételei olyan súlyosak lennének, hogy a kormány aligha vállalná azokat.

A párisi hírek meglehetősen levertséget okoznak a kormány körében. Tegnap Bratianu pénzügyminiszter hosszabb megbeszélést folytatott Duca miniszterelnökkel, tárgyalásukba bevonták D'Ormesson bukaresti francia követet is, a megbeszélések azonban csak arra szorítkozhattak, hogy az ország

közülménye előtt hogyan állítsák be a párisi tárgyalások sikertelenségét és hogy nem volna-e mód arra, hogy a francia magánbankok helyett a francia állampénztár folyósítson Romániának rövid lejáratú kincstári előleget? A mai francia politikai viszonyok mellett azonban erre felette kevés lehatárolás mutatkozik s így a liberális kormány valószínűleg kénytelen lesz az ország saját pénzügyi eszközeivel megkísérlni gazdasági politikájának átszervezését.

Időjárás

Borult idő, helyenként hó vagy eső, fagypont körüli hőmérséklet.

MAKULATURA újságpapír kicsinyben és nagyban kapható Pásztor Ede papíráruházában.

HEYMAN
SZINKÖR

Olcsó jegyek
15 lejtől 35-ig
a pénztárnál

Legolcsóbb Szilveszteri szórakozás
VIDÁM TARKA EST
Műsorszám **22** attrakció!

Másfélmillió frankos pénzeslevél tűnt el a bukaresti főpostán

Bukarest, dec. 27.

A bukaresti főpostán hatalmas arany sikakasztást fedeztek fel. Ma délelőttre eltűnt egy pénzeslevél, melyben 1 millió 500 ezer frannia frank volt. Az óriási összeg eltűnését egy főtisztviselő fedezte fel, aki azonnal

az ügyészségre telefonált. Az ügyben letartóztatott több tisztviselő, akik az ejjel szolgálatban voltak. Az ügy egyébként nagyon homályos és további letartóztatások várhatók.

Ertesítem t. vevőközönségemet, hogy a

szezonutáni olcsó vásárt

már december 27-én megkezdtem,

hogy mindenkinek módjában legyen elsőrangú minőségű téli dolgokat, harsnyát, keztyűt és mindenféle kötöttáru

rendkívüliesen leszállított árban

bevásárolni.

KLEIN VILMOS

Bulevardul Regele Ferdinand 3. szám.

Bünt követ el minden olyan egyén,

akinek bárminemű csontfájdalmi vannak ha nem rendeli meg a páratlanul biztos gyógyhatású Moor fürdőszapót, mely házilag is kényelmesen és könnyen elkészíthető. Gyógyít: rheumát, köszvényt, izomszövet, farzsabát, csonttörést, vesebajt, gyomor és női betegségeket. A gyógyiszap postán is megrendelhető. A négy fürdésre elegendő hat kilós doboz ára nyomtatott használati utasítással 40 lej. — Megrendelhető: Ecsedy Károly fűtőlajdonosnál a pénz előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel. Címe: Szalárd Bihar megye.

Ujévi vásár

Uj helyiségünkben hatalmas raktári halmozunk fel és ajánljuk karácsonyi ajándékkul óriási választékban következő cikkeinket:

1. Könyvek

Modern regényujdonságok.
Disz művek sorozatban és egyes példányok

Ifjúsági művek, legújabb mesekönyvek, leporellók.

2. Levélpapírok,

disz és egyszerűbb dobozok, mappák minden kivitelben

3. Arany töltőtollak

100 lejtől 700 lejig.

4. Írónok,

csavaros és mindenféle zsebirónok.
Hardtmuth, Faber gyártmányokban színes és pastellírónok.

5. Színes papírok

selyem és kreppapírok.

6. Névjegyek és üdvözlő kártyák

azonnal készülnek.

Fényképalbumok

különböző nagyságban.

7. Naptárak

minden kivitelben. Előjegyzési, szalon és színebnaptárak

Pásztor Ede

könyv, papír és írószer áruháza

Oradea, Nagypiac-tér 4. sz.

Az Erdélyi Magyarság olvasóinak 10 százalékos engedmény.

Furcsa mesterség a politika

Megjárták a paktáló erdélyi szászok

Kibukott a két Connerth fivér a parlamentből

Bukarest, december 27.
A képviselőválasztások eredményeit most már véglegesen elkészítették. Nagy meglepetést keltett, hogy a liberálisokkal paktáló szászok 9 mandátum helyett csak hetet kaptak, mert a kormánylista 2 megyében, ahol a szászokkal paktáltak, kibukott. Ez a kudarc annak tudható be, hogy a hitlerista szászok nem vetették magukat alá a Volksraih határozatának és minden paktum dacára, a szélsőséges román pártokra szavaztak. Ennek következtében kibukott a parlamentből Connerth Arthur volt szász képviselő és kibukott Connerth Frigyes is. Connerth Frigyes kibukása annak tudható be, hogy az őt megelőző Lepadatu miniszter minden remény dacára, csak egy helyen jött be és így nem tudja Connerthnek átadni a helyét.

Ez a két veszített mandátum, mindenesetre híven kimutatja azt, hogy a szászok hagyományos egysége már régen a múlté

Kikapott a Nac Strassbourgban

Két öngóllal és két rendes góllal kaptak ki a zöld-fehérek

Strassburg, dec. 27.
A cherbourgi és párisi győzelmek után a NAC csapata Strassburgba utazott, ahol az F C Strassburggal mérkőzött. A zöld-fehéreket teljesen kimerítette az előző mérkőzés, valamint a hosszú utazás is. A NAC igen fáradtan, deprimáltan játszott, a mihez az erősen felfagyott pálya is hozzájárult, nem utolsósorban pedig a helyi bíró pártoskodása. A francia csapat durva, rámenős játékával a váradia minden próbál-

kozását lehetetlenné tette. Az első félidőben Barta egymásután két öngóllal terheli saját csapata hálóját, ami végleg letörte a csapatot. A második félidőben a játék már egészen elfajult, a durvaságok egymást érik, miközben a franciák két gólt érnek el (4:0). A mérkőzés vége felé a közönség betódult a pályára és több NAC játékost súlyosan inzultált. A zöld-fehérek veresége nagy megütközést keltett.

Mától kezdve adjuk ki az ajándék-naptárakat állandó olvasóinknak

A lejárt ujévi ajándék-tombola akciónak alkalmából mátol kezdve fogadjuk el a 15 számozott lapfejet, melynek ellenében a helybeli olvasóinknak kiadjuk az ajándék-naptárt. Vidéki olvasóink az összegyűjtött lapfejet sürgősen adják át bizományosainknak, akik azokat összegyűjtve együttesen fogják a kiadóhivatalnak beküldeni és aztán a lapfejek alapján azonnal kiadjuk a tombolajegyeket, amelyekkel olvasóink még 30 értékes ajándéksorsolásban is részt vesznek, ezen tombolajegyekkel egyidejűleg a naptárakat is azonnal kiküldjük.

Félreértések elkerülése érdekében ezúton is közöljük úgy helybeli, mint vidéki olvasóinkkal, hogy a tombolajegyre — úgy mint eddig — két lejt és a naptárért pedig külön egy lejt kézbesítési, kezelési és portóköltségek címén kell megfizetni, amit vidéken bizományosaink szednek be. Várjuk tehát a lapfejek mielőbbi beküldését. Előkészületben újabb 100 értékes ajándék-tombolánk. Vegye naponta az Erdélyi Magyarságot

5295 sz. Egy női ruhaanyagot nyert, Szilágyi Erzsébet, Szilágyosmlyó.

11004 sz. Pullovert nyert Ózira Imre Szamosújvár,

1382 sz. Rosenberg Izidor Nagyvárad, 2 pár férfi harisnyát.

4290 sz. Fóris János Mezőtelegd, egy trizesszűletet nyert

1931 sz. Szűcs Lajos Nagyvárad, virág-vázát nyert,

8246 sz. Szabó Ferenc, Szakácsi, 2 kg cukrot

4360 sz. Saja Imréné, meleg női keztyű.

3330 sz. Laczkó László Várviszodos, meleg férfi keztyűt nyert

8703 sz. Pup Mariska, Alsólóti, kölmöt és pudert nyert.

5108 sz. Vincze István Tasnád, nyert három kilogram japán rizst

7271 sz. Havrics Mihály Nagyvárad, ka-

racsonyfa diszt nyert

10365 sz. Molnár Béni Zsibó, regénysorozatot nyert

8028 sz. Hunyadi Margit Tasnád, regénysorozatot

— Alig várja már a közönség a Heyman szilveszteri vidám tarka est fél 12 óra kezdetét, mely az idény legfényesebb, leg gazdagabb és legolcsóbb szórakozásának ígérkezik. Sehol nem látható 22 attrakció és műsorszám vár azokra, akik kellemesen akarnak az Új-évvél megismerkedni. Jegyek a Heyman szinkör elővételi pénztáránál naponta d. e. 11—1 és délután 4—9-ig kaphatók.

Kérje mindenütt a
GOLF borotva-pengét!
az acépar legkételesebb alkotása és öröme lesz a borotválkozásban.
Vezérképviselet: Friedman Armin, Oradea.
Promenad Eminescu 16.

APROHIRET ESEK

Elveszett egy mázsa teljes felszereléssel Kovászna és Barátos között Becsületes megtaláló jelentkezzék, Rácz Macsa

Ujságárus megbízható jó keresettel felvétetik az Erdélyi Magyarság és a Nagyvárad Friss Ujság árusításához Jelentkezni a kiadóhivatalban

NAPSZAMOS KÖNYVEK 1 hetes, 2 hetes beosztással készültek és kaphatók Pásztor Ede papíráruházában, Oradea.

LAKBÉRSZERZŐDESI blanketták kaphatók a Pásztor Ede cégnél, Nagypiac-tér szám.

PÁSZTOR-NYOMDA, ORADEA